

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 63/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. H., t. č. vo výkone väzby, zastúpeného spoločnosťou m., s. r. o., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. Z., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Tos 44/2009 z 11. augusta 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. H. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2009 doručená sťažnosť J. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práv podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 44/2009 z 11. augusta 2009 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 219/2008 zo 7. decembra 2008 bol sťažovateľ vzatý do väzby s tým, že lehota väzby začala plynúť 5. decembra 2008 o 23.05 h. Uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 219/2008 z 26. mája 2009 bola lehota väzby sťažovateľa predĺžená o 2 mesiace, t. j. do 5. augusta 2009.

Sťažovateľ 22. júna 2009 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu a v rámci nej žiadal o nahradenie väzby sľubom v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Trestný poriadok“) a tiež ponúkol peňažnú záruku podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku, ktorá by bola uhradená jeho matkou.

Následne bola okresnému súdu 6. júla 2009 v sťažovateľovej trestnej veci podaná na sťažovateľa a ďalšieho obvineného obžaloba pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1 a ods. 2 písm. a), b) a d) v jednočinnom súbehu so zločinom marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) a ods. 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), oba spolupáchateľstvom.

Okresný súd na verejnom zasadnutí uskutočnenom 22. júla 2009 uznesením sp. zn. 2 T 58/2009 rozhodol, že sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby zamietla a neprijíma písomný sľub ani peňažnú záruku. Zároveň rozhodol, že sťažovateľ sa i po podaní obžaloby ponecháva vo väzbe.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uskutočnenom 11. augusta 2009 uznesením sp. zn. 4 Tos 44/2009 tak, že ju zamietol.

Sťažovateľ poukazuje na § 238 ods. 3 Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009, podľa ktorého ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd o väzbe prednostne a urýchlene, a ak to okolnosti prípadu umožňujú, tak súčasne s rozhodnutím podľa § 239 ods. 1, § 241, § 244 alebo § 331 ods. 1, najneskôr však tak, aby postupom podľa § 76 ods. 3 alebo 4 došlo k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní, ako aj na § 567c ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého ak lehota väzby začala plynúť pred 1. februárom 2009, použijú sa ustanovenia § 76, § 78, § 80 ods. 3 a § 81 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009.

Podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho označené práva tým, že rozhodol o jeho sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 2 T 58/2009 z 22. júla 2009 *„až po uplynutí lehoty, na ktorú bola väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená“*, ako aj tým, že tak urobil *„na neverejnom zasadnutí, teda rozhodol o väzbe sťažovateľa bez toho, aby sťažovateľa vypočul k okolnostiam a dôvodom väzby, teda... postupoval spôsobom ústavne neakceptovateľným“*.

Podľa názoru sťažovateľa *„nemôže byť uznesenie Krajského súdu Bratislava spis. zn. 4 Tos44/2009 vydané dňa 11. 08. 2009, t. j. po uplynutí lehoty, na ktorú bola väzba obžalovaného J. H. v prípravnom konaní naposledy predĺžená, titulom pre ústavne konformné držanie obžalovaného J. H. vo väzbe, znamenajúce obmedzenie osobnej slobody. Sťažovateľ teda legálne nemôže zostať vo väzbe po uplynutí lehoty, na ktorú bola jeho väzba v prípravnom konaní naposledy predĺžená, bez toho, aby ešte pred jej uplynutím rozhodol vecne a miestne príslušný súd o ďalšom trvaní väzby. Ak takéto rozhodnutie nie je včas vydané, potom sa väzba stáva protiprávnou, s následkami porušenia práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy a čl. 5 ods. 1 Dohovoru, ktoré spočíva v obmedzení jeho osobnej slobody držaním vo väzbe bez právneho titulu odo dňa 05. 08. 2009.“*

Sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že pri rozhodovaní o jeho sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu nebol krajským súdom vypočutý, preto s poukazom na judikatúru ústavného súdu (napr. III. ÚS 84/06), ako aj judikatúru Európskeho súdu pre

ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) je toho názoru, že boli porušené jeho označené práva v súvislosti s jeho nevypočutím krajským súdom.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne rozhodol týmto nálezom:

„1. Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 08. 2009 spis. zn. 4 Tos 44/2009, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa podľa § 193 ods. 1 písm. c) zamietnutá, bolo porušené právo J. H. podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 a ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 08. 2009 spis. zn. 4 Tos 44/2009 sa v časti týkajúcej sa J. H. zrušuje a Okresnému súdu Bratislava IV sa prikazuje, aby neodkladne prepustil J. H. na slobodu.

3. Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť J. H. trovy konania v sume 292,38 Eur do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu v prospech bankového účtu jeho právneho zástupcu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré

nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 435/09).

1. Sťažovateľ namieta, že k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru došlo v dôsledku oneskoreného rozhodnutia krajského súdu, ktorý právoplatne rozhodol až 11. augusta 2009, teda až po 5. auguste 2009, dokedy mu bola ostatný raz predĺžená lehota trvania väzby v prípravnom konaní.

Sťažovateľ tvrdí, že bolo povinnosťou krajského súdu právoplatne rozhodnúť o jeho sťažnosti proti prvostupňovému uzneseniu (ktorým bolo rozhodnuté aj o tom, že sťažovateľ sa ponecháva vo väzbe aj po podaní obžaloby) do dátumu posledného predĺženia väzby v prípravnom konaní, teda do 5. augusta 2009. Preto podľa názoru sťažovateľa nemôže byť napadnuté uznesenie krajského súdu vydané po uplynutí lehoty, na ktorú bola väzba sťažovateľa v prípravnom konaní naposledy predĺžená, titulom pre ústavne konformné držanie sťažovateľa vo väzbe.

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby 5. decembra 2008, sťažovateľova väzba bola 26. mája 2009 predĺžená do 5. augusta 2009, žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola podaná 22. júna 2009 a súčasne okresný prokurátor podal 6. júla 2009 na sťažovateľa obžalobu.

Podľa názoru sťažovateľa krajský súd pochybil, keď v danom prípade neaplikoval § 238 ods. 3 Trestného poriadku (ktorý bol účinný od 1. februára 2009) v spojení s § 76 ods. 3 a 4 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009.

V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd preskúmal príslušné ustanovenia Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009, ako aj v znení účinnom od 1. februára 2009.

Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009 sudca pre prípravné konanie rozhodne o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť dní pred uplynutím lehoty väzby; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť. Predĺžená lehota väzby môže trvať až šesť mesiacov, nesmie však presiahnuť lehotu uvedenú v odseku 7.

Podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009 súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo o návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že

bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7. Pri späťvzati návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sa postupuje primerane podľa § 72 ods. 3.

Podľa § 76 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom do 31. januára 2009 ak bolo rozhodnuté, že lehota väzby obvineného sa predlžuje, je v prípravnom konaní prokurátor po každom takomto rozhodnutí povinný opäť podať návrh podľa odseku 2 alebo prepustiť obvineného na slobodu.

Podľa § 76 ods. 4 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009 ak bolo rozhodnuté, že lehota väzby obvineného sa predlžuje, je v prípravnom konaní prokurátor po každom takomto rozhodnutí povinný opäť postupovať podľa odseku 2 a súd alebo sudca pre prípravné konanie podľa odseku 3.

Podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009 (do 31. januára 2009 Trestný poriadok neobsahoval odsek 3) ak je obvinený vo väzbe, rozhodne súd o väzbe prednostne a urýchlene, a ak to okolnosti prípadu umožňujú, tak súčasne s rozhodnutím podľa § 239 ods. 1, § 241, § 244 alebo § 331 ods. 1, najneskôr však tak, aby postupom podľa § 76 ods. 3 alebo 4 došlo k právoplatnému rozhodnutiu o väzbe do uplynutia lehoty, ktorá by bola základnou alebo predĺženou lehotou väzby v prípravnom konaní.

Podľa § 567c ods. 2 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009 ak lehota väzby začala plynúť pred 1. februárom 2009, použijú sa ustanovenia § 76, § 78, § 80 ods. 3 a § 81 ods. 4 v znení účinnom do 31. januára 2009.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že tento v znení účinnom do 31. januára 2009 neukladal všeobecnému súdu výslovnú povinnosť rozhodnúť o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby najneskôr do uplynutia lehoty väzby (základnej či predĺženej) v prípravnom konaní. Ústavný súd ale v tejto súvislosti vo viacerých prípadoch

vyslovil právny názor, podľa ktorého sa väzba vždy musí opierať o rozhodnutie súdu, pričom iba podanie obžaloby nepostačuje na to, aby sa súdna väzba stala zákonnou po podaní obžaloby bez výslovného rozhodnutia súdu o jej ďalšom trvaní (napr. I. ÚS 187/07). Rovnako Trestný poriadok v znení účinnom do 31. januára 2009 neukladal nadriadenému všeobecnému súdu výslovnú povinnosť rozhodnúť o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste najneskôr do uplynutia lehoty väzby (základnej či predĺženej) v prípravnom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre akceptoval, že rozhodnutie príslušného súdu o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby nemusí byť ku dňu uplynutia lehoty väzby v prípravnom konaní právoplatné, pretože vzhľadom na predbežnú vykonateľnosť rozhodnutí o väzbe postačuje aj existencia neprávoplatného rozhodnutia o ďalšom trvaní väzby, ak toto bolo vydané pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní (napr. II. ÚS 252/08, IV. ÚS 139/08, IV. ÚS 51/09).

Uvedené závery vyplývajúce z judikatúry ústavného súdu premietol zákonodarca do Trestného poriadku prostredníctvom novelizácie vykonanej zákonom č. 5/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov. Zvolil pritom taký postup, ktorým pre rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby zaviedol rovnaký režim, aký platí v zmysle § 76 ods. 2 a 3 Trestného poriadku pre rozhodovanie o predĺžení väzby v prípravnom konaní. Uzákonal teda, že aj pri rozhodovaní o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby musí byť príslušné rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby právoplatné v momente uplynutia skoršej lehoty väzby ešte z prípravného konania.

Intertemporálne ustanovenie § 567c ods. 2 Trestného poriadku vzťahujúce sa na úpravy Trestného poriadku účinné od 1. februára 2009 umožňuje podľa názoru ústavného súdu výklad, že režim rozhodovania o ďalšom trvaní väzby po podaní obžaloby v zmysle nového ustanovenia § 238 ods. 3 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009 nemožno vôbec použiť v prípadoch väzieb, ktoré začali plynúť pred 1. februárom 2009, pretože tento režim sa uplatní iba v prípadoch väzieb, na ktoré sa vzťahuje § 76 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. februára 2009. Znamená, že

v prechodnom období (v prípadoch väzieb v prípravnom konaní, ktorých lehota začala plynúť pred 1. februárom 2009 a obžaloba bola podaná po tomto termíne) sa režim § 238 ods. 3 Trestného poriadku neuplatní a povinnosť súdu rozhodnúť po podaní obžaloby o ďalšom trvaní väzby možno vyvodiť z § 79 ods. 2 Trestného poriadku (podľa ktorého je súd povinný skúmať dôvodnosť trvania väzby v každom období trestného stíhania) v spojení s čl. 17 ústavy, ako aj čl. 5 ods. 1 dohovoru.

Účinnosť § 238 ods. 3 Trestného poriadku nebola síce intertemporálnym ustanovením § 567c ods. 2 Trestného poriadku výslovne obmedzená na väzby, ktorých lehota začala plynúť po 1. februári 2009, avšak uvedené ustanovenie je odkazovou právnou normou (výslovne odkazuje na § 76 Trestného poriadku) a možno ho aplikovať len s kompatibilným znením § 76 Trestného poriadku, t. j. so znením vzťahujúcim sa na väzby, ktorých lehota začala plynúť po 1. februári 2009 (pozri aj IV. ÚS 435/09).

Krajský súd preto pri rozhodovaní o sťažovateľovej sťažnosti ani nemohol aplikovať postup podľa § 192 ods. 4 Trestného poriadku účinného od 1. februára 2009 (podľa ktorého o sťažnosti proti uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na predĺženie lehoty väzby, rozhodne nadriadený súd najneskôr do uplynutia lehoty, ktorá sa má predĺžiť. O sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe po podaní obžaloby alebo návrhu na schválenie dohody o vine a treste podľa § 76 ods. 3 alebo 4 rozhodne nadriadený súd najneskôr do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní.).

Na základe uvedeného bolo preto v predmetnej veci pre posúdenie sťažovateľovej sťažnosti podstatné, či neprávoplatné uznesenie okresného súdu z 22. júla 2009 (ktorým bolo rozhodnuté okrem iného aj o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa po podaní obžaloby) bolo dostatočným podkladom (súdny titulom) na trvanie väzby sťažovateľa po uplynutí predĺženej lehoty väzby.

Podľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak zákon neustanovuje inak.

Podľa § 83 ods. 3 prvej vety Trestného poriadku odkladný účinok má iba sťažnosť prokurátora proti rozhodnutiu o prepustení obvineného z väzby alebo proti rozhodnutiu, ktorým nebola predĺžená lehota väzby. Ak však bol prokurátor prítomný pri vyhlásení takého rozhodnutia, má jeho sťažnosť odkladný účinok iba vtedy, ak bola podaná ihneď po vyhlásení rozhodnutia.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku nepochybne vyplýva, že uznesenie okresného súdu z 22. júla 2009 bolo predbežne vykonateľné, hoci ešte nenadobudlo právoplatnosť. Je to zrejmé zo skutočnosti, že sťažnosť, ktorú sťažovateľ proti tomuto uzneseniu podal, nemala odkladný účinok. Neprávoplatné, ale predbežne vykonateľné uznesenie všeobecného súdu o väzbe spĺňa podmienku existencie rozhodnutia všeobecného súdu o trvaní väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru (obdobne II. ÚS 252/08, III. ÚS 330/08). Uznesenie okresného súdu z 22. júla 2009, ktoré bolo vydané pred uplynutím predĺženej lehoty trvania väzby (5. august 2009), preto predstavovalo (minimálne do rozhodnutia krajského súdu o podanej sťažnosti) relevantný právny titul pre ďalšie trvanie sťažovateľovej väzby.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o tejto časti sťažnosti tak, že ju odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Sťažovateľ taktiež namietal, že došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 tým, že krajský súd rozhodol 11. augusta 2009 uznesením sp. zn. 4 Tos 44/2009 o jeho sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného súdu z 22. júla 2009 bez jeho prítomnosti a bez toho, aby ho osobne vypočul a dal mu možnosť vyjadriť sa k okolnostiam týkajúcim sa jeho väzby.

Z judikatúry ESLP, ako aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že prostredníctvom čl. 5 ods. 4 dohovoru sa fyzickým osobám garantuje predovšetkým právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody, resp. ďalšieho trvania väzby, ale tiež právo osoby, ktorá bola pozbavená osobnej slobody,

predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe, t. j. byť vypočutý k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho práva byť vypočutý pred rozhodnutím krajského súdu o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 22. júla 2009 k dôvodom a okolnostiam ďalšieho trvania väzby ústavný súd považoval za potrebné poukázať na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej väzba je zásadným zaisťovacím inštitútom a predstavuje výrazný zásah do základného práva jednotlivca na osobnú slobodu. Neodmysliteľnou procesnou zárukou pri takomto zásahu musí byť právo dotknutej osoby „osobne sa vyjadriť“, teda byť vypočutá súdom k dôvodom a okolnostiam ďalšieho zotrvania vo väzbe (III. ÚS 84/06).

Ústavný súd považoval za potrebné pripomenúť, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie práv vyplývajúcich z dohovoru je povinný uplatňovať čl. 154 ods. 1 ústavy, podľa ktorého majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. V konkrétnych okolnostiach daného prípadu ide o prednostné uplatnenie čl. 5 ods. 4 dohovoru, vzhľadom na jeho výklad uplatňovaný EŠLP, pred vnútroštátnou úpravou upravujúcou podmienky rozhodovania všeobecných súdov o návrhoch obvinených (obžalovaných) o zákonnosti ďalšieho trvania väzby.

Z judikatúry EŠLP vyplýva, že určité procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, pričom tieto nemusia byť bez výhrad rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru a ktoré zabezpečujú podmienky spravodlivého súdneho procesu. Možno však konštatovať, že pri rozhodovaní o zákonnosti väzby sa na niektoré z týchto procesných záruk kladie mimoriadny dôraz. Jednou zo spomínaných záruk je aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku vo veci Sanchez – Reisse v. Švajčiarsko z 21. októbra 1986 vyslovil názor, že možnosť osoby pozbavenej osobnej slobody „osobne sa vyjadriť“ je jednou zo základných procesných záruk spravodlivého procesu. Toto rozhodnutie ESLP sa týkalo vydávacej väzby podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru. Pokiaľ ide o osobu, ktorej osobná sloboda bola obmedzená v súlade s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ESLP sa prikláňa k nutnosti a nevyhnutnosti výsluchu dotknutej osoby pred súdom, ako aj k zásade kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (rozsudok vo veci Nikolov v. Bulharsko z 25. marca 1999, rozsudok vo veci Kampanis v. Grécko z 13. júla 1995). Európsky súd pre ľudské práva vychádza za daných okolností z predpokladu, že osobná prítomnosť dotknutej osoby je sama osebe zárukou spravodlivého procesu a zároveň aj zárukou eliminácie možného porušenia základných práv a slobôd.

Rešpektujúc citovanú judikatúru ESLP ústavný súd už v konaní sp. zn. IV. ÚS 45/08 a III. ÚS 318/06 zdôraznil, že ani judikatúru ESLP k čl. 5 ods. 4 dohovoru nemožno vykladať tak bezmedzne, že by z nej vyplývala povinnosť všeobecného súdu a zvlášť odvolacieho súdu rozhodovať o ďalšom trvaní väzby vždy na verejnom zasadnutí, t. j. po vypočutí obvineného, bez ohľadu na konkrétne okolnosti prípadu.

V danom prípade ústavný súd konštatoval, že konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým skutočnosť, že išlo o sťažnostné konanie, t. j. rozhodovanie krajského súdu v druhom stupni, skutočnosť, že prvostupňový súd (okresný súd) rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu po jeho vypočutí, t. j. na verejnom zasadnutí, skutočnosť, že zo sťažnosti ani z pripojených dôkazov nevyplýva, že by sťažovateľ o výsluch krajským súdom výslovne požiadal, umožňujú urobiť záver, že napadnutým uznesením krajského súdu prijatým na neverejnom zasadnutí, t. j. bez predchádzajúceho vypočutia sťažovateľa, nemohlo dôjsť k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, t. j. postup, ktorý v danom prípade krajský súd zvolil pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa, je podľa názoru ústavného súdu zlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z označeného článku dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd po predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. februára 2010